

* Ni ga skoro mesta, ki bi toliko pomanjkanje vode trpelo, kakor mesto Jeruzalem, strmo in visoko. Zdaj se bode menda nadloga odvrnila po blagi pomoči bogate in pobožne Angleške gospé, Canz po imenu. Že tri leta ponuja Turški vladi napravo vodovoda na svoje stroške, po katerem se ima studenec „Salamis“ napeljati v Jeruzalem, in zdaj še le je Turška vlada sprejela to velikodušno darilo. Pretekli mesec so začeli omenjeni vodovod delati, ki bo stal 250.000 goldinarjev.

Naši dopisi.

Iz Trsta 4. maja. (*Vreme; nov način poučnih razglasov; požiganje mrtvih; o procesiji sv. Rešnjega telesa; narodni poslanci v mestnem zboru.* — Konec.) Pa s tem naš mestni odbor ni še zadovoljen, marveč napreduje na tej poti. Že se je sestavil poseben odsek, ki naj študira, kako bi se tudi v Trstu dalo vpeljati sežiganje trupel umrlih. To vprašanje pa ni vseh tukaj skoro nikomur, in mestni očetje so na najboljšem potu, nakopati si na glavo sovraštvo vseh katoličanov, zlasti ker so sklenili tudi še to, da odslej magistrat ne bo več, kakor do zdaj, dajal po 800 gold. za procesijo sv. Rešnjega telesa. Za ta mali znesek je mestnim očetom žal, za onih 40.000 gold. pa ne, katere so prav tje vrgli, ko so pred letom sezidali oddelek magistratnega poslopja, katerega so pa letos zopet podrli, ter bodo novega zidali, ki se bo podal k novemu poslopiju. Lepo gospodarstvo to, kaj ne? In v mestno kaso plačujejo ogromno večino katoličani, katerih denar se tako trati; če pa zahtevajo za se majhen znesek 800 gold., se jim ne dovoli! Dokaz temu je to, kar se je nedavno v mestnem odboru godilo. Poslanci ali svetovalci iz okolice, gospodje dr. Lozar, Sancin in Nadlišek so zahtevali, naj bi se za vsak kraj v okolici nastavil poljski čuvaj (guardiano campestre), pa odgovorilo se jim je od ene strani, da so policaji tudi poljski čuvaji, od druge pa, da naj počakajo do jeseni, ko se zbere deželni zbor, in takrat se zopet oglasijo. Slednjič se je pa vendar (vsled pritiskanja g. Lozarja in Burgstallerja) ta predlog izročil odseku, kateri naj stvar pretresa in poroča o nji mestnemu zboru. Vederemo!

V Gorici 8. maja. — Volitve so v vseh 3 razredih opravljene. Po vspehu, ki so ga imeli „Isonzo“-ovci v 3. in 2. razredu, ni bilo dvomiti, da bode zmaga tudi v 1. razredu njihova. Ali, kar je mnoge tudi tu zopet osupnilo, je to, da so tako večino dosegli. Izvoljena sta njihova kandidata dr. Jona in Ed. Seitz sè 115 in 113 glasovi od 152. Tedaj so imeli Pajerjevi kandidati le nekaj čez 30 glasov. Klerikalci se niso volitve v tem razredu udeležili. Volitveni hrup se je zdaj že vlegel, vlačí se pa za njim še zmirom po časnikih in v pogovorih — modrovanje. V „Isonzo“-u ni zmagalnega popevanja ni konca ni kraja; vmes pa leti toliko kamenja na Pajerja, da ga je že cela groblja. Zmernost po zmagi je res težavna reč; to vidimo pri Bismarku. — Neko čudno prikazen so mnogi med volitvami zapazili, da so se namreč „Isonzo“-vi privrženci ogibali imena „Isonzo“-va stranka, in tudi nje kandidati so hoteli menda radi za zmerniške veljati. Da so „liberalci“, — s tem so se ponašali; ali katere barve in baže, — to jim samim ni bilo prav jasno. Zdaj po volitvah še le so si našli pravo ime; imenujejo se „narodne liberalce“. (Izposodili so si znabiti ta naslov od družih narodov.) Pa tudi njihove trte plemenita grebenica imenuje v „Pettine“-u sama sebe „narodno-liberalno“ stranko. Tako vidite, da je res, da ima človek dar jezika le zato, da svoje misli ž njim zagrinja. Ker

sem tukajšnjega „Brenceljnovoga“ lažibrata v mislih imel, moram še povedati, da je bila njega zadnja številka (po volitvah izdana) v prepoved dejana. Menim pa, da zavoljo tega ni prepovedano, razglasiti zapopadek „zatrte“ številke. Pravijo, da je bilo v njej sosebno pikantnih šest prizorov iz zgodovine srednje („avstrijsko-liberalne“) Pajerjeve stranke, od rojstva njenega do strašanskega propada. Tudi dvoje slik se nanaša na volitve, ena pa kaže dopisnika (2) stare „Presse“ in „Triester-Zeitung-e“ sprehajajoča se 1. maja po mestnem vrtu, enega z oslovskimi ušesi, drugega s pasjim gobcem in očali. H koncu teh ne prav spodbudnih epizôd iz zgodovine naših, na vsak način mikalnih letošnjih mestnih volitev naj dodam še nekaj statističnega. V vseh treh razredih imamo volilcev 1335; glasovalo jih je 857. „Narodni liberalci“ so dosegli 527 glasov, „avstr.-lib.“ 131, „klerikalci“ 198. „Nar. lib.“ so tedaj presegli „avstr. lib.“ s 396, „klerikalce“ s 329, in obe nasprotni stranki skup z 268 glasovi. V 2. razredu (česar nisem unikrat povedal) so imeli Pajerjevi (vladni) kandidati samo 96, „klerikalni“ 60 glasov. — Številke govore — in vendar letošnje številke ne kažejo prave podobe našega mesta. To zmagalci sami najbolje vedo in poznajo tudi vse faktorje, ki so jim k zmagi pripomogli. — Naš deželni odbor je podpora za reveže naše dežele — 30.000 gold. od vlade dovoljenih — dovolj primerno porazdelil. Veči del se porabi za koristna dela (ceste, mostove, posušenje močvirja v Kobaridu, za vodnjake itd.), pri katerih bodo imeli ubogi ljudje zaslužka. Tudi gledé na narodnost ni razdelitev ravno krivična. Denar pa je občinam le posojen; od l. 1876 naprej ga bodo morale v 3 odplačilih povračati. — Ves omenjeni denar pa je le kaplja na razbeljeno železno ploščo. — Revščina je pri nas na kmetih velika. Še nikoli ni bilo toliko zastankov na davkih. Deželni odbor je moral vzeti precejšen znesek pri tukajšnji hranilnici na posodo, ker mu še toliko od doklad k davkom ne dohaja, da bi mogel tekočim stroškom kos biti. Tudi neka velika občina v Lahih si je morala z zajemom pomagati. Od lakote trpečih ljudi se pripovedujejo mnogoteri ginljivi prizori. In vremenska nerednost visi še zmirom kot Damoklov meč nad setvami. — Dne 28. t. m. bo na tukajšnjem živinskem trgu razstava goveje živine. Za darila je odločenih 2400 gl. — Te dni so pred tukajšnjo komisijo preskušnje za učiteljstvo ljudskih šol. Vdeležujejo se jih neki 3 možki in 4 ženske (med temi 2 Slovenki). — Naš Goričan, prošt v Salcburgu, g. Jak. Della Bona je postal pomočni škof kardinala Tarnoczy-a; naslov kot škof „in partibus“ ima od mesta Tenedos. — Ta trenutek, ko list sklepam, slišim praviti, da se je grof M sov služabnik umoril. To je v kratkem času že drugi samomor v Gorici.

Iz Bohinjske Bistrice 9. maja. (*Vesela znamenja planinskega gospodarstva.*) Radosten poročam nekoliko o častnem obiskanju, ki je 6. dne t. m. Bohinju došlo po slavnoznanih veljaki v planinskem gospodarstvu, gospodih grofu Karolu Belruptu, predsedniku kmetijske družbe Predarlske, dr. Gust. Wilhelmu, profesorji v Gradcu, in Schütz-u, tajniku kmetijske družbe Koroške; vse tri je minister kmetijstva kot izvedence odločil za pregled tistih sirarskih družeb po cesarstvu, ki so lansko leto za državne premije prosile, med katerimi je tudi naša Bitenjska. Gospodje so nad vredbo in opravo njeno po ogledu kot za prvo poskušnjo pohvalo izrekli, posebno z ozirom na to, ker so iz priprav za prihodnjo planinsko dobo spoznali prizadevanje za potrebni napredek, ki ima spopolniti in zboljšati marsikatero pri začetku neizogibljive pomanjkljivosti ter so v tem prav prijazne poduke in nasvete dajali. Prav

čudili so se slišati, da so se po tem prvem izgledu tako hitro še tudi po drugih vaséh enake družbe osnovali, in da so že tudi nekateri posamesni gospodarji, popustivši maslarijo, sir izdelovati začeli. Prav srečno se je vmerilo, da je ena novo ustanovljenih planinskih družeb, ker je po prejeti podpori 90 gold. s preskrbljevanjem kotla hitela, ravno dva dni prej koj v vasi na Nemškem Rovtu svoje skupno delovanje že pričela. To so omenjeni gospodje na vsaki način vkljub slabi poti in pomanjkanju časa obiskati hoteli ter dospeli v sirarsko hišo Kramarjevo, ravno, ko je bilo pri donašanji mleka na tehtnico in v kotle nekako najbolj živo ter jim je bila veselost ljudi, ki se je nad njih prihodom na obrazih videla, kaj dopadljiva; obžalovali so, da se niso mogli kaj razgovarjati z njimi. Sicer so pri spoznanji tega, da v začetku ne more biti brez pomanjkljivosti pri takih poprej neznanih napravah, pohvalili snažnost mlekarskih posod in posebno tudi še to, da je družba koj na vsakdanje vaganje mleka in na to nastavila, da ima vsak družnik še svoje posebne bukvice, v katere se zraven glavne knjige še posebej vsaki dan prinese mleko zapiše. Pohvalno naj bo o tej priliki omenjen Rovtarski sirar oče Šavar iz Tominskega, ki se je, dasiravno od nekdanj vajen, skozi celo sirarsko dōbo tam v svojem kraji le po enkrat mleko vagati, vendar le bolj dozdevnim sitnostim vsakdanjega vaganja in posebnega zapisovanja vdal, in ima dalje za Bohinj tudi to zaslugo, da je družbam in posamesnim gospodarjem kotle in sirarje prav pošteno preskrbljeval in od bele nedelje sem kot popolen učitelj tukaj v djanskem sirarstvu podučeval. Najet od Matija Stare ta je več dni v Podjelah za poduk dobro sir izdeloval, kakor ga zdaj, ko je Šavar stanovitno službo na Nemškem Rovtu nastopil, drugi sloveči Tominski mlekar, Zajc po domačem imenu, za drago plačilo najet od g. župnika L. Porente in gospodarja Žvan-a v Srednjivasi domačim za poduk v veliko zadovoljnost izdeluje. Ogedali so omenjeni trije gospodje na Nemškem Rovtu tudi še dva hleva in tako videli subvencijskega bika, ki stoji pri J. Medju na Nemškem Rovtu in je dobro rejen, pa tako silno hud, da ga le s škrpcem na vrvi še spuštati morejo. Da je tako častno poročilo iz Bohinja mogoče, je pred vsem zasluženje slavnega glavnega odbora kmetijske družbe, ki je v dobrem poznanji tukajšnjih planinskih razmer njih boljšanje in povzdigo tako velikodušno in zdatno na vse strani podpiral. Za vse to naj blagovoli sprejeti presrečno zahvalo in zagotovljenje resničnega prizadevanja za zboljšanje planinskega gospodarstva.

Iz Novega mesta 10. aprila. (Zahvala.) Slavna čitalnica Goriška blagovolila je nam poslati 75 gold. kot donesek „besede“, napravljene od tamošnjega društva dne 25. aprila na korist našemu „Narodnemu domu“. Slavna čitalnica v Gorici je s tem postala ustanovnica Novomeškega „narodnega doma“. Podpisani odbor toraj v imenu čitalnice in „narodnega doma“ izreka najiskrenejšo zahvalo sl. čitalnici v Gorici za gori omenjeni dar 75 gold., kakor tudi vsem čast. rodoljubom, ki so se te „besede“ udeležili ali pri izvrševanju posamesnih toček sodelovali. Naj bi tudi druga narodna društva posnemala sl. čitalnico Rojansko, Metliško in sedaj Goriško, in napravila enako ónim „besede“, gledališke predstave itd. ter čiste doneske nam pošiljala in tako pristopala v kolo ustanovnikov našega „narodnega doma“, kajti le po vzajemni podpori enakih zavodov nam bo mogoče nadaljevati in dovršiti velevažno to podvzetje.

Odbor narodne čitalnice kot stavbeni odbor „narodnega doma“.

Iz Notranjsko-Bistriškega okraja 11. maja. (Par besedi o „Narodovih“ podlistikih.) Že zdavnej redno „Slov. Naroda“ ne prebiram, ker se mi je njegova pisava tako

pristudila, da ga ne morem brati. Njegovo zasramovanje in obrekovanje duhovstva, njegovo zaničevanje in zasmehovanje glavnih dogem naše vere (glej izmišljen Strossmajerjev govor), njegova lažnjiva politiška sporočila (glej novice o Karlistih itd.) so tako ostudna, da se sme z mirno vestjo trditi, da v našem cesarstvu ni lista, ki bi se zamogel v tem z „Narodom“ meriti. Zdaj se posmehuje s častitljivo osebo največega možaka tega stoletja, ter se rugljivo norčuje s krasnimi govori Pija IX.; zdaj ploska z rokama Švicarskim liberalcem, ki škofe in svojemu poklicu zveste mašnike preganjajo; zdaj zopet duhovne v lažnjivih dopisih grdi in maže, ob enem pa vedno trdi: „vero mi spoštujemo.“ Palacky in Rieger sta mu zastarana mračnjaka, ker nasprotujeta mladočeskim husitom; Smolka in Pražak sta pri njem reakcionarja, ker nista glasovala za nove verske postavbe. Zares daleč so prišli „mladoslovenci“ s svojim listom! Vse pa, kar je do sedaj ostudnega v slovenščini in v slovenski žurnalistiki pisanega bilo, presegajo „Narodovi“ spisi o „nasledkih posilnega celibata“, prav za prav o papežih. Kar so grdega, lažnjivega in satanskega ajdje, krivoverci, frajmavrarji, karbonari in sploh najhujši sovražniki papeštva in vere katoliške v teku 19 stoletij spisali, to je neki zgodovinar (!) iz Patuzzi-ta prepisal in v „Narodu“ lahkovernim bralcem predložil, le iz tega namena, da bi spoštovanje do papeštva in do vere pri Slovencih uničil. Pa zmotil si se, „Neslovenski Narod“! Mislil si papežu škodovati, pa podpisal si sam sebi mrtvaški list! (Kon. pr.)

Iz Ljubljane. (Politično društvo „Slovenija“) imelo je 7. t. m. svoj mesečni shod pod predsedstvom podpredsednika dr. Coste. Vdeležilo se je čez 30 udov. O prvi točki dnevnega reda namreč „o sedanjih razprodajah po popotnih trgovcih gledé na škodljivost za domačo trgovino“ je govoril gosp. J. Murnik, ki je povdarjal, da ti popotni trgovci le na videz za tako nizko ceno prodado robo, ali če se pogleda blago, se vidi, da je večidel staro, preležano in tako, ki ga trgovec doma ni mogel prodati, ali ki ga je ob priliki „kraha“ za jako nizko ceno kupil. Ker pa to sploh znano ni, se dajo ljudje zapeljati, ugovor posamnega, da je dobro kupil, ne veljá, ker tudi slepa kura najde zrno. Tako pa razprodaje škodujejo pravemu trgovstvu in ga demoralizirajo. Oziravši se na dotične postavbe, zlasti na obrtnijsko postavbo, katere glavno načelo je „svoboda kupčije“ ter na člen VI. postavbe o državljskih pravicah, dokazuje govornik, da po postavni poti prodajam po popotnih trgovcih pač ni mogoče precej v okom priti. *) Vendar pa je upati pomoči. Med tem, ko vsakdo, ki le nekaterim majhnim zahtevam postavbe zadostuje, lahko pride in prodaja, le da prihodnino in dohodnino plača, ima domači trgovec vse druge dolžnosti, ta mora plačati ne le prihodnino in visoko dohodnino, on mora biti prisodnik pri sodnijah, mora biti porotnik, po tem pa potratil mnogo mnogo dražega časa; on mora pomagati za šole, za ceste, mora plačati stalno veliki vžitninski davek; domači trgovec mora imeti stalne pomočnike, in jih drago plačati, on se ne more posluževati postreščeka, da bi mu prodajal, ob slabem času ne more pomočnikov razpustiti, in mora od prodajalnic in magacinov plačati jako visoke najemščine. Na vse to postavodajec gotovo mislil ni, ker ne

*) Dokler ni postavbe, ki zabranjuje tako tržtvo, pomagajo si domači trgovci lahko s tem, da v eno, dve ali tri štacune nanosijo svoj „pöfel“ in ga, kakor popotni tujci, prodajajo tudi po 25, 27, 30 kraje. ali pa še za krajcar cenejše po očitno nabitih listkih. Tako so neki v Celovcu in Belaku odpodili take tuje barantače in podoba je, da jih preženó tudi iz Ljubljane. Vred.

more želeži, da bi se domačim stalnim trgovcem krivica godila, da bi težje davek plačevali. Govornik predlaga konečno: odbor Slovenije naj skrbi za to, da se ministerstvu kupčijstva vloži prošnja v ta namen, da bi brž ko mogoče nov načrt obrtnijske postave predložilo državnemu zboru v obravnavo, in da bi se v tem načrtu oziralo na opravičene pritožbe stalnih trgovcev. Ta predlog je obveljal. — Po predlogu gosp. Dolharja, katerega je gosp. Regali krepko podpiral, je društvo sklenilo, na prihodnji dnevni red postaviti razgovor o pritožbah obrtnikov gledé obrtnij v jetnišnicah. — Ko je zbor sklenil, naj se društvo zbira prvi četrtek vsacega meseca, je gosp. podpredsednik dr. Costa razlagal politično stanje Avstrije sploh, potem nekaterih ptujih držav, in konečno naše slovenske dežele; o delegacijah ni poročati nič, ker še le odseki delajo, in se razprave v delegacijah še niso pričele; v državnem zboru je jako mrtvo, mnogi so bili mnenja, da naj naši zastopniki gredó v državni zbor, zdaj so vstopili ne le slovenski poslanci, ampak tudi zastopniki pravne stranke, in zdaj se vidi, kako prav imajo Čehi, ki niso nikdar zapustili svojega stališča in zunaj državnega zbora mirno čakajo boljšega časa. Pravna stranka, zlasti grof Hohenwart, se je za pravico potezala krepko, ali vse je bilo bob v steno; ker je razvidela, da ni mogoče govoriti, je vtihnila. Ceski poslanci, med njimi izvrstni grof Leo Thun, je naprej povedal, da bode vse bojevanje zastonj; in res je to, opozicija je veliko zgubila veljavnosti, da je vstopila v državni zbor. Mladoslavenci, ki niso na stališču pravne stranke, še imajo nado, da se jim želje spolnile bodo, ali doslej se to ni zgodilo, popustili pa so sicer stališče federalizma, in so zdaj za centralizem, kar je dr. Razlag izrečno povedal. Federalizem pa dobí zmiraj nove privržence, akoravno jih je na drugi strani tudi nekoliko zgubil. Omenivši politično stanje Italije, Švice, Francoske, Španjske, Angleške, Belgije, Rusije, Nemške, Amerikanske preide govornik na slovensko deželo in krepko šiba tiste nesramne pisarije, ki so se zadnji čas vrinile v slovensko literaturo. V „Slov. Narodu“ se med drugim nahaja v podlisteku delo pod naslovom „nasledki celibata“. Obžalovati je, da časnik, katerega berejo dijaki in prosto ljudstvo, piše take nesramne reči in čuditi se je, da državni pravdnik nima sredstva podreti, kar se škodljivega piše, govornik pa povdarja, da imamo določila v kazenski postavi, po kateri se dá taki nenravni in pohujšljivi pisavi v okom priti. To je eno, drugo pa je, ali je tudi resnično, kar „Narod“ piše. Tako je na pr. Vehse pisal „Geschichte der deutschen Höfe“ v 50 knjigah, in sicer ravno take škandale, kakor „Narod“ v navedenih člankih; toda noben zgodovinar se ne bo upal, Vehse a citirati, kajti med 1000 strani njegovega dela je komaj ena brez laži. Konečno govornik omenja volitve na Štajarskem namesto ranjcega Adamoviča. Med tem, ko je že bil dr. Šuc postavljen za kandidata, „Slov. Narod“ 14 dni pozneje priporoča Rapoca. Iz tega se zopet razvidi, kdo slogo zabranuje.

— (Iz seje deželnega odbora 8. maja.) Dopis deželne vlade, da je sklep deželnega zbora od 20. decembra 1873. leta zarad poberanja mostarine na mostu čez Savo pri Radečah zadobil cesarjevo potrjenje, se naznani društvu za napravo omenjenega mosta. Deželnemu šolskemu svetu se vrne prošnja učitelja Jožefa Raktelja za podelitev učiteljske službe z letno plačo 600 gold. na štirirazredni šoli v Ribnici s predlogom, da se prošnjiku omenjena služba podeli. — Vsled dopisa vodstva norišnice na Dunaju se je sklenilo, da se blazni iz Kranjskega iz norišnic Dolno-Avstrijskih prevzamejo v Ljubljansko norišnico. — Občini Trata se je dovolila prodaja obligacij, da se za prodane obli-

cije kupi hiša za šolo. — Občini Nemška Loka se je naložilo, da ima v občinsko skrb prevzeti pri A. M.... na Tanči gori popuščena otroka zakonskih staršev Petra in Katarine Fl. iz Nemške Loke.

— (Volitev mestnega župana) v Ljubljani je bila včeraj in izvoljen je, kakor je sklenil klub kazinistov, gosp. Lašan z vsemi glasovi zoper dva, ki ju je dobil dr. Steiner. Nam je eno in isto, ali je voljen Peter ali Pavel, dokler je ta mestni odbor; saj so vsi enaki.

— (Gorenska železnica.) Kakor nam naznanja vodstvo Rudolfove železnice, bo od 14. dne t. m. naprej šel vsako nedeljo in praznik, če bo vreme lepo, poseben vlak od Ljubljane do postaje v Lescah in sicer ob osmih zjutraj iz Ljubljane; v Lesce bo prišel ob desetih in 23 min.; zvečer pa bo odrinil iz Lesec ob osmih in 40 min., ter prišel v Ljubljano nazaj ob desetih in 55 min. po noči. S tem je za nedelje in praznike tudi Ljubljančanom vstreženo.

— (Turška goveja kuga) se je, če smemo „Laib.“ verjeti, prikazala v Črnomeljškem okraji. Kaj in kako, ni povedano.

— (Porotniki) za drugo letošnjo dôbo, ki se prične 26. dne t. m., so bili izžrebani pri deželni sodnji v Ljubljani 4. dne t. m. Glavni porotniki so: Andrej Milavec iz Cirknice, Friderik Homan iz Radoljce, Blaž Mohar iz Loke, Karol Ahčin iz Ljubljane, baron Alfonz Cojz iz Želeč, Stanislav Jabornek iz Tržiča, Ferdinand Sovan iz Ljubljane, Janez Žvokelj iz Vipave, Šimen Janša iz Koritna, Marka Ignacij Jelovšek iz Vrhnike, Tomaž Pirnat iz Ljubljane, Anton Železnikar iz Tržiča, France Goričnik in Janez Perdán iz Ljubljane, Jože Kremensak iz Laz, Valentin Hörman, Hinko Maurer, France Doberlet, Andrej Dolinar in Janez Horak iz Ljubljane, Jože Brus iz spodnjega Logatca, Matija Rabič iz Visokega Dola, Matija Milavec iz Cirknice, France Drašler in Valentin Zupan iz Ljubljane, Benjamin Šolar iz Kroke, Matevž Zupan iz Breznic, Anton Gvajec iz Ljubljane, Matevž Ambrožič iz Planine, Janez Zitterer in Jože Reichman iz Ljubljane, Andrej Lavrenčič iz Postojne, Andrej Vidmar iz Begunj, Ludovik Pour iz Strajine, grof Ludovik Blagay iz Boštanja, Jože Kržič iz Treboj. — Namestniki ali dopolnilni porotniki: Jurij Kobilica, Ludovik Vencelj, Matija Mikeš, Jurij Čik, Jakob Rekar, Janez Dolhar, Jože Putre, Janez Borovski in Jože Pohl — vsi iz Ljubljane.

— (Dramatično društvo) je sklicalo pondeljek 4. dne t. m. shod domoljubov, da bi se posvetovalo, kako bi se pokrili primanjkljaj 1300 gold., ki je nasledek letošnje slabe igralne dôbe. Sklenilo se je, denar nabirati po podpisovanji (subskripcijah); iz tega namena se bo za Ljubljano pomnožil odbor za 15 udov, ki bodo potem nabirali prostovoljne darove. Po drugih krajih se bodo naprosili posamesni domoljubi, da prevzemo ta posel. — Temu pristavimo mi še nekoliko besedi. „Po škodi je lahko govoriti“, pravi pregovor, a „Novice“ so že lansko leto prerokovale „dramatičnemu društvu“ propad, ko so bili voljeni v odbor Jurčič, Vošnjak, Zarnik in drugovi, kajti kjer ti ljudje hodijo, tam trava več ne raste. Zdaj se je to spolnilo, društvo je na kraju brezna. Toda škoda bi bila, velika škoda za domačo reč, ako bi ti grobokopi vsega dobrega, kar Slovenci imamo, zagrebli tudi to društvo. Naj toraj reši narod slovenski „dramatično društvo“ propada, potem pa naj izvije društvo tem razdiralcem iz rok, v katerih je dozda še vsaka nadepolna rastlina slovenska vsahnela! — (Koncert) bode 18. t. m. v deželnem gledišči na korist podpornih fondov gimnazije in realke. Pro-

gram je mnogovrsten in mikaven, produciralo se bo več dijakov s petjem in godbo.

— Glas je počil, da Tržaški c. k. namestnik baron Česchi pride za c. k. deželnega predsednika v Ljubljano, baron Pino pa na njegevo mesto v Trst.

— Dr. Schindler iz Dunaja pride za c. kr. deželnega živinozdravnika v Ljubljano.

— (*Stanovanja za delavce*) bo delala neka družba, v kateri so gospodje Ločnikar, M. Staré in dr., ob cigarni fabriki na Tržaški cesti. Ker v Ljubljani primanjkuje zlasti manjših stanovanj, bo to, kar namerava ta družba, gotovo vsem prebivalcem po volji.

— („*Brenceljna*“) so prišle ravnokar št. 4. 5. in 6. na svitlo. Kakor navadno se odlikujejo tudi te številke po besedi in podobah, zlasti vseč sta nam „bratca“ dr. Schaffer in dr. Razlag, ki marširata ko delegacijska poslanca proti Pešti, in pès, kateri ima zavratnik z napisom „Narod“ in laja za dvema možema, staroslovcem in duhovnom. Ker se bodo odslej podobe za „Brenceljna“ delale v Ljubljani, bodo še bolj izvrstne in list bo mogel od julija naprej zopet po dvakrat na mesec izhajati. Naj si ga naroči vsak, ki se rad zabava z zdravo šalo!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Državni zbor je bil 7. t. m. odložen do nedoločenega časa, „*Presse*“ misli, da do novembra meseca. Z njegovim 6mesečnim delovanjem tudi ustavoverni časniki niso zadovoljni; tako, na priliko, ga Dunajski „*Tagblatt*“ hudo graja, da se je sprehajal največ v verskih zadevah, materialne potrebščine ljudstva pa je čisto zanemaril. Če to govorijo tako imenovani liberalni listi, lahko si naši bralci mislijo, kako še le delovanje direktno voljenega državnega zbora sodijo listi državnoopravne federalistične stranke. On niti ni srca pokazal za pomirjenje in spravo narodov, kajti dvakrat so trkali Čehoslovani na njegova vrata in grof Hohenwart je resno opominjal ustavoverce, naj ne bodo gluhi za pritežnje in pravice narodov, al beseda njegova bila je le glas upijočega v puščavi! V cerkvene zadeve vtikati se, to je brezverskim liberalcem prva in najnujniša stvar. „Davki naj se povišujejo ubogemu kmetu, če tudi pride na boben, mali obrtnik naj hira pod težkim jarmom kapitala, kupčija naj zaostane; hudodelstva, umori in ropi naj se širijo po kmetih in mestih, narodi naj se med seboj črtijo in sovražijo do smrti, internacionala, ta najhujši sovražnik človeške družbe in vsakega reda, naj se razprostira; — da smo le liberalci in imamo nove cerkvene postave, s katerimi priznamo katoliški cerkvi le toliko pravic, kakor že prav moramo“ — tako piše „*Glas*“ in prav ima. Ministerstvu je dovoljen proračun in s tem dobí potrební denar; liberalcem pa se je posrečilo narediti 3 državne cerkvene postave, ki so katoliški cerkvi sovražne. To je največa pogača, ki jo, ako Njegovo Veličanstvo potrdi cerkvene postave (kar do danes še ni oklicala vladna „*Wien. Zeitg.*“), dobó narodi Avstrijski radi ali neradi. Zbornica poslancev je sicer naredila več postav, al največ časa se je mudila z verskimi in cerkvenimi zadevami, kajti Fuxi in Giskri so jezdarili glasovite svoje vrance zoper pravice katoliške cerkve, zoper jezuite itd. „Al motijo se gospodje! Te proticerkvene postave — piše „*Reform*“ — so vrhunec (Kulminationspunkt) našega dosedanjega parlamentarizma, brž ko ne tudi vrhunec sedanjega ministerstva in, kakor upamo, tudi vrhunec cele sedanje Avstrijske sisteme.“ — O delovanju zbornice poslancev piše nova „*Presse*“ to-le: „Diète, ki

jih je od 4. novembra l. 1873 do 7. t. m. prejelo 319 poslancev, znašajo 232.050 gold. Ker je bilo 63 sej, tedaj veljá (če tudi ni vredna bila) ena seja 3842 gld., in ker so gospodje poslanci v tem času skončali 40 postav, tedaj vsaka stane okoli 5800 gold.“ — Al ljuba „*Preša*“ se moti s tem računom, kajti v njem so le zapopadeni stroški za diète, ne pa plače ministrov in velike množice družih uradnikov, ki so izdelovali te postave. Vendar mislimo, da bi davkoplačevalci to še radi strpeli, ako bi med temi postavami bila le ena, več vrednosti!

— Delegacije prično svoje zasedanje 18. dne tega meseca.

Angleško. — V Angleški gospôski zbornici je lord Russel sprožil razgovor, čegar konec je osupnil vso Evropo; celó Derby, odgovarjaje Russelnu, ni mogel tajiti, da se je res treba bati vojske, čeravno ni hotel povedati zadržaja pismenega pomenkovanja med Evropskimi vladami in sicer iz ozira na te vlade. Lord Russel pa je omenil to, „da Francoska armada — od najvišega maršala do najnižega vojaka — hrepení po maščevanju“ zaradi oropanja Francije; to je gotovo poročstvo, da se Francozi ne oborožé za brambo, ampak da zagrabijo Prusko. Kdor pozná pa Prusa, bo vedel, da on le na to čaka, da bi našel povod za novo vojsko in sam napadel tistega, ki bi se pripravljal za boj zoper njega. Bismarku je najbolj žal za dve reči: da je o vojski l. 1870. mislil, da je Francoska armada večja, kakor je bila in da se je bal črne vojske; druga reč, zaradi katere mu je žal, je pa ta, da namesti 5 milijard ni zahteval 10 milijard odškodovanja, in na ta način ni Francozov popolnoma zatrl in finančno vničil. To sta greha, zaradi katerih se Bismark zdaj kesá.

— Katoliško vprašanje postaja vedno važnejše. V kake razmere bo stopila Írska nasproti Angleški, kako bi se ustanovilo katoliško vseučilišče v Londonu — to dvojno vprašanje je zdaj na dnevnem redu.

Francoska. — Na Francoskem se zdaj tako kuha, da se je bati, da bi kaj ne izkipelo. Armada mora delati. Vojaki nimajo skoro prostega časa in med tednom jih skoro ni videti po ulicah. Nove trdnjave se krog Pariza z največo pridnostjo delajo. To vé Bismark in se pripravlja na vse. Zato toraj zahteva 401.000 vojakov v mirnem času.

Srbija. — Kneza Milana je sultan z lastno roko dekoriral. Tudi gledé Avstrije se je, kakor se nam zdi, vprašanje zaradi orijenta nekoliko zasukalo; vsaj so oficijozni listi se jeli bolj brigati za-nj, kakor prej, ko so mu bili protivni.

Popravek. V slovniskem sestavku: „Ozir ni predlog“ na str. 140 zadnjega lista beri v zadnji vrstici: „mladonogno“ namesto mladonožno.

Žitna cena

v Ljubljani 9. maja 1874.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 20. — banaške 7 fl. 80. — turšice 5 fl. 10. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 90. — ječmena 3 fl. 90. — prosa 3 fl. —. — ajde 5 fl. —. — ovsa 2 fl. 90. — Krompir 3 fl. 10.

Kursi na Dunaji 12. maja.

5% metaliki 69 fl. 5 kr. Ažijo srebra 106 fl. — kr.
Narodno posojilo 74 fl. 20 kr. Napoleondori 8 fl. 97 kr.